

Joods Cultureel Kwartier: Minisymposium ~ De joodse diaspora in perspectief. 18 december 2019

Weinig ervaringen hebben zo veel invloed gehad op de joodse identiteit als het leven in de diaspora. Het jodendom is voor een belangrijk deel ontstaan buiten het Beloofde Land.

In Babylonië en Egypte leefden al vroeg gemeenschappen die zich als 'Judees' of 'joods' definieerden, misschien al eerder

dan in Judea het geval was.

Recent gepubliceerde kleitabletten en papyri werpen een verrassend nieuw licht op deze vroege diaspora. Reden voor het Joods Historisch Museum om in samenwerking met het Menasseh ben Israel Instituut, het Nederlands Genootschap voor Joodse Studiën en de Universiteit van Amsterdam een studiedag te beleggen. Een keur aan Nederlandstalige specialisten geeft inzicht in de huidige stand van zaken in het onderzoek.

Zie

voor

programma: <https://jck.nl/event/minisymposium-de-joodse-diaspora-perspectief?>

Noam Chomsky And Robert Pollin:

If We Want A Future, Green New Deal Is Key

Noam Chomsky

Climate change is by far the most serious crisis facing the world today. At stake is the future of civilization as we know it. Yet, both public awareness and government action lag way behind what's needed to avert a climate change catastrophe. In the interview below, *Noam Chomsky* and *Robert Pollin* discuss the challenges ahead and what needs to be done.

Noam Chomsky is Professor Emeritus of Linguistics at MIT and Laureate Professor of Linguistics at the University of Arizona. Robert Pollin is Distinguished University Professor of Economics and co-director of the Political Economy Research Institute at the University of Massachusetts at Amherst. Chomsky, Pollin and Polychroniou are co-authors of a book on climate change and the Green New Deal, forthcoming with Verso in Spring 2020.

Robert Pollin - Photo: UMass Amherst

C.J. Polychroniou: Noam, let me start with you and ask you to share your thoughts about the uniqueness of the climate change crisis.

Noam Chomsky: History is all too rich in records of horrendous wars, indescribable torture, massacres and every imaginable abuse of fundamental rights. But the threat of destruction of organized human life in any recognizable or tolerable form — that is entirely new. The environmental crisis under way is indeed unique in human history, and is a true existential crisis. Those alive today will decide the fate of humanity — and the fate of the other species that we are now destroying at a rate not seen for 65 million years, when a huge asteroid hit the earth, ending the age of the dinosaurs and opening the way for some small mammals to evolve to pose a similar threat to life on earth as that earlier asteroid, though differing from it in that we can make a choice.

Meanwhile the world watches as we proceed toward a catastrophe of unimaginable proportions. We are approaching perilously close to the global temperatures of 120,000 years ago, when sea levels were 6-9 meters higher than today. Glaciers are sliding into the sea five times faster than in the 1990s, with more than 100 meters of ice thickness lost in some areas due to ocean warming, and current losses doubling every decade. Complete loss of the ice sheets would raise sea levels by about five meters, drowning coastal cities, and with utterly devastating effects elsewhere — the low-lying plains of Bangladesh for example. This is only one of the many concerns of those who are paying attention to what is happening before our eyes.

Climate scientists are certainly paying close attention, and issuing dire warnings. Israeli climatologist Baruch Rinkevich [captures](#) the general mood succinctly: *After us, the deluge, as the saying goes. People don't fully understand what we're talking about here.... They don't understand that everything is expected to change: the air we breathe, the food we eat, the water we drink, the landscapes we see, the oceans, the seasons, the daily routine, the quality of life. Our children will have to adapt or become extinct.... That's not for me. I'm happy I won't be here.*

Yet, just at the time when all must act together, with dedication, to confront humanity's "ultimate challenge," the leaders of the most powerful state in human history, in full awareness of what they are doing, are dedicating themselves with passion to destroying the prospects for organized human life.

With rare exceptions, the mainstream political establishment in the United States continues to look the other way when it comes to climate change. Why is that?

Chomsky: Both political parties have drifted right during the neoliberal years, much as in Europe. The Democratic establishment is now more or less what would have been called “moderate Republicans” some years ago. The Republicans have gone off the spectrum. Comparative studies show that they rank alongside of fringe rightwing parties in Europe in their general positions. They are, furthermore, the only major conservative party to reject anthropogenic climate change, as already mentioned: a global anomaly. Two respected political analysts of the American Enterprise Institute, Thomas Mann and Norman Ornstein, describe the Republican Party since Newt Gingrich’s takeover in the ‘90s as not a normal political party but a “radical insurgency” that has largely abandoned parliamentary politics. Under McConnell’s leadership, that has only become more evident — but he has ample company in Republican Party circles.

The positions of the leadership on climate surely influence the attitudes of Republican Party loyalists. [Only about 25 percent of Republicans](#) (36 percent of the more savvy millennials) recognize that humans are responsible for global warming. Shocking figures.

And in the ranking of urgent issues among Republicans, global warming (if it is even assumed to be taking place), is almost undetectable.

It is considered outrageous to assert that the Republican Party is the most dangerous organization in human history. Perhaps so, but in the light of the stakes, what else can one rationally conclude?

Bob, the Green New Deal is seen as perhaps the only viable solution to avert a climate change catastrophe of the sort described by Noam above, yet many continue to regard it as unrealistic, not only from a purely economic perspective (the claim is that it is simply unaffordable), but also in the sense that modern economies and societies cannot function without fossil fuel energy. First, is the Green New Deal a detailed policy proposal to move us away from a climate change catastrophe, and, second, is it realistic?

Robert Pollin: The Green New Deal has gained tremendous traction as an organizing framework over the past year. This alone is a major achievement. But it is still imperative that we transform this big idea into a viable program. In my view, putting meat on the bones of the Green New Deal starts with a single simple

idea: We have to absolutely stop burning oil, coal and natural gas to produce energy within the next 30 years at most; and we have to do this in a way that also [supports](#) rising living standards and expanding opportunities for working people and the poor throughout the world.

This version of a Green New Deal program is, in fact, entirely realistic in terms of its purely economic and technical features. Clean renewable energy sources — including solar, wind, geothermal and to a lesser extent small-scale hydro and low emissions bioenergy — are already either at cost parity with fossil fuels and nuclear or they are cheaper. In addition, the single easiest and cheapest way to lower emissions is to raise energy efficiency standards, through, among other measures, retrofitting existing buildings; making new buildings operate as net zero energy consumers; and replacing gas-guzzler cars with expanding public transportation and electric cars. Energy efficiency measures, by definition, will save people money — for example, your home electricity bills could realistically be cut in half without having to reduce the amount that you light, heat or cool your house. So, the Green New Deal will not cost consumers anything over time, as long as we solve the actually quite simple problem of funding Green New Deal investments through the cost savings we gain by raising efficiency standards and producing cheap renewable energy. My coworkers and I have estimated that building a 100 percent clean energy system will require about 2.5 percent of global GDP per year for roughly the next 30 years. Yes, that's a lot of money in dollar terms, like about \$2 trillion in 2021 and rising thereafter. But it does still mean that 97.5 percent of global economic activity can be devoted to things other than investments in clean energy.

So, absolutely, the Green New Deal can be a realistic global climate stabilization project. More specifically, the Green New Deal is capable of hitting the necessary emissions reduction targets for stabilization at a global average temperature of 1.5 degrees Celsius above pre-industrial levels by 2100, as set out by the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) last October. However, the real question, of course, is not whether the Green New Deal is economically or technically feasible, but rather whether it is politically feasible. On this question, Noam is of course exactly on point in asking: Are we, the human race, going to allow ourselves to become the 21st-century asteroid clone or not?

What about the claim that a transition to 100 percent renewable energy will result in the permanent loss of millions of good-paying jobs?

Pollin: In fact, clean energy investments will be a major source of new job creation, in all regions of the globe. The critical factor is that clean energy investments will create a lot more jobs than maintaining the existing dirty energy infrastructure — in the range of two to four times more jobs per dollar of spending in all countries that we have studied, including Brazil, China, India, Indonesia, South Africa, Spain and the United States. Of course, jobs that are tied to the fossil fuel industry will be eliminated. The affected workers and their communities must be supported through generous Just Transition measures, including guaranteeing workers' pensions, moving people into new jobs without losing incomes, and investing in impacted communities, in a range of projects. Land reclamation is just one such investment opportunity, including cleaning up abandoned coal mines and converting the residual coal ash into useful products, like paper. I can't emphasize enough that, throughout the world, ["just transition" programs](#) must be understood as absolutely central to the Green New Deal.

Noam, how do we increase public awareness about the need for government action vis-à-vis climate change?

Chomsky: The simple answer is: work harder. There are no new special tricks. We know what the message is. We know the barriers that have to be overcome. We have to find ways to shape the message, in words and actions, so as to overcome the barriers.

The message is two-fold: First, we're facing an existential crisis that must be dealt with quickly; and second, there are ways to overcome it.

The first part is expressed simply enough in current articles in the most prestigious and reliable journals. Oxford professor of physics Raymond Pierrehumbert, a lead author of the recent IPCC report, opens [his review of existing circumstances and options](#) by writing: "Let's get this on the table right away, without mincing words. With regard to the climate crisis, yes, it's time to panic.... We are in deep trouble." He then lays out the details carefully and scrupulously, reviewing the possible technical fixes and their very serious problems, concluding, "There's no plan B." We must move to zero net carbon emissions, and fast.

The second part is spelled out in convincing detail in Bob's work, briefly reviewed [here](#).

The message must be conveyed in ways that do not induce despair and

resignation among those inclined to accept it, and do not evoke resentment, anger and even greater rejection among those who do not accept what is in fact becoming overwhelmingly clear.

In the latter case, it is necessary to understand the reasons — perhaps rejection of science altogether, or adopting economists' preference for market-based solutions which, whatever one thinks of them, are completely on the wrong time-scale, or the great many who expect the Second Coming, or those who think we will be rescued by some unknown technology or great figure, perhaps the colossus [perceived](#) by scholars at Stanford University's Hoover Institution, whose "spirit seems to stride the country, watching us like a warm and friendly ghost" (Ronald Reagan).

The task will not be easy. It must be undertaken, urgently. By words and by actions, such as those being undertaken in the climate strikes of September 2019.

Bob, what will it take for the labor movement as a whole to come around and embrace the Green New Deal vision?

Pollin: The Green New Deal has been gaining major [support in the labor movement](#) for several years now. There is still a long way to go, but progress is evident. For example, the coalition in Washington State that advanced a Green New Deal proposition in the 2018 election cycle was led by the visionary then president of the state AFL-CIO, Jeff Johnson. In the end, the initiative was defeated when oil companies flooded the airwaves with \$30 million of virulent propaganda in the weeks before the November election. Similar initiatives are now being advanced in Colorado, again led by the state's mainstream labor leaders.

Of course, we need to very quickly advance beyond just these few shining examples. What is critical here is that the climate movement must be firmly committed to a just transition as one component of the Green New Deal that is of equal significance with all the others. The climate movement needs to also be clear on the point that building the clean energy economy will be supportive of increasing job opportunities and rising living standards, as I am convinced it can be.

There is no reason that the Green New Deal needs to be associated with austerity economic policies in any way. To the contrary, clean energy investments will

create new opportunities for a wide range of small-scale public, cooperative, and private ownership forms. You don't need massive mining projects, pipelines or exploration platforms to deliver clean energy. Solar panels on roofs and in parking lots and wind turbines on farms can, by themselves, get us reasonably far along in meeting the energy needs of a growing egalitarian economy. From this perspective, the Green New Deal should rightfully be seen as offering a fully viable alternative to austerity economics along with the only realistic path for keeping us from becoming the 21st-century asteroid clone.

—

This story is part of [Covering Climate Now](#), a global collaboration of more than 220 news outlets to strengthen coverage of the climate story.

Copyright © Truthout. May not be reprinted without [permission](#).

C.J. Polychroniou is a political economist/political scientist who has taught and worked in universities and research centers in Europe and the United States. His main research interests are in European economic integration, globalization, the political economy of the United States and the deconstruction of neoliberalism's politico-economic project. He is a regular contributor to *Truthout* as well as a member of *Truthout's* Public Intellectual Project. He has published several books and his articles have appeared in a variety of journals, magazines, newspapers and popular news websites. Many of his publications have been translated into several foreign languages, including Croatian, French, Greek, Italian, Portuguese, Spanish and Turkish. He is the author of [Optimism Over Despair: Noam Chomsky On Capitalism, Empire, and Social Change](#), an anthology of interviews with Chomsky originally published at *Truthout* and collected by Haymarket Books.

To Confront Climate Change, We Need An Ecological Democracy

Dr Marit Hammond

Climate change represents the biggest existential crisis that has ever faced the human race. However, we have yet to come to terms with the moral, political and economic dimensions of the climate crisis. As we confront climate change, we must ask: What would real climate justice look like? And what is the connection between the pursuit of true democracy and the battle to stave off a climatic change catastrophe? Marit Hammond, a lecturer in environmental politics at Keele University in the U.K., advocates for the necessity of an “ecological democracy” in order to meet the climate emergency urgently and sustainably. In this interview, Hammond offers insights on what this new form of democracy would look like and how we can get there.

C.J. Polychroniou: The challenge of climate change has been confronted so far on both political and economic grounds. Yet fewer people are engaging in conversations about the moral element of climate change. Isn't global warming, first and foremost, a moral issue?

Marit Hammond: It is. However, it is important to stress that this moral dimension is not separate from, but rather stretches into the political and economic dimensions — for it is not just about private individuals' moral behavior. Climate change is a moral issue insofar as it is knowingly caused by human actions, and in turn causes significant, existential harm — avoidable harm — to humans, other species, precious cultures and ecosystems. As is widely known, threats such as crop failures, weather extremes and sea level rise threaten the quality of life, if not life itself, particularly of those who already have the least resources to draw on to manage their lives. It is those who cannot afford to protect themselves against heat waves that die or suffer severe health problems; those already living in precarious, [severe] weather-prone regions are forced to migrate elsewhere and make themselves economically vulnerable in the process.

Although climate change is a complex phenomenon at the planetary level, it is causing suffering in the lives of concrete individuals — as well as the irreversible loss of countless species and unique ecosystems.

If there were a more direct cause-effect relationship, it would go without saying that causing such harm would be immoral. The only difference with climate change is that the actions that cause it are only indirectly related to the suffering it causes, and distributed amongst the global population — everyone who lives in an industrial society contributes to climate change. Thus, it is more difficult to determine intentionality and agency. Moral blame applies where harm is caused intentionally or through negligence — where there is agency to either cause or avoid [dealing with] it. In the case of climate change, this is the clear case, where people intentionally and knowingly lead high-emission lifestyles, such as driving, flying, or otherwise consuming more, or in more highly emitting ways, than they need.

Yet to a significant extent, individuals in industrialized societies actually have very little agency over their lives in these regards. Even those who want to be morally responsible, who have every intention to stop climate change and avert the suffering it causes, are forced to live the kinds of life the socio-economic system around them expects and demands; they inevitably rely on the agricultural, industrial and energy systems that are much more to blame. To make a living, they mostly have no choice but to contribute to a [growth-oriented economy](#), whose ideology of exploitation (of people and nature alike) is the real underlying cause of climate change.

Thus it is important to remind ourselves of the moral dimension of climate change so that people don't just see it as a managerial challenge to embrace — like another phase of modernization, which the growth economy has to adapt to but can ultimately benefit from — but as a prompt to get very angry about this wider system we are forced to live in. As concern about climate change is now growing amongst Western populations, it has become fashionable to consume 'greener' products and to object to the use of plastics, for example. These responses fit into a picture of embracing the need for societies to overhaul themselves, to become better by becoming greener — the spirit of ecological modernization. They do *not*, however, challenge consumerism per se, accept the need for general restraint and degrowth, or push for radical change at the level of the socio-economic system and its exploitative ideology. If it is at that level that climate change is

caused, this is where the moral outrage people feel needs to be directed at. Now that we know about climate change, we have a moral responsibility not just to drive less and carry a reusable coffee mug, but to condemn the political and economic structures that are the real driver of the problem.

What exactly is climate justice and its connection to preventing climate catastrophe?

The connection between [climate justice](#) and preventing a climate catastrophe is twofold. On the one hand, the climate justice discourse sheds light on injustice as one of the underlying causes of climate change: Catastrophic anthropogenic climate change is not a coincidence; it has resulted from an economic system that is based on the deliberate exploitation and marginalization of those with a weaker voice, such as people living in precarious conditions, and on the continued prioritization of economic profits over justice and well-being. On the other hand, as a norm, climate justice is what fills this political challenge — to move away from an unsustainable system — with concrete meaning; what would a normatively desirable, more holistically prosperous society look like in the context of climate change?

In the past, justice has often been narrowly understood as ‘distributive justice’ — a just distribution of economic resources. In this context, many understand climate justice to be about how the necessary emissions reductions should be shared internationally, and whether compensation is due across societies or generations. But this narrow understanding only reinforces the way in which economic resources define and drive our societal life at present.

In my view, knowing about climate change adds a much broader context and many new layers to our understanding of justice: It is about rethinking what matters in society and how we should live, and this discussion must include all voices equally and fairly. When understood in this way, climate justice is the political vision of a society that has undertaken the structural change to respond to climate change in a way that is just. Firstly, this highlights the need to respond to climate change in the first place, as climate change is inherently a justice issue itself: caused by (and to the benefit of) the privileged, disproportionately suffered by the marginalized. Secondly, without such a vision, responses to climate change can themselves reinforce structural inequalities and prolong suffering — for example by banking on technological fixes that concentrate power in the hands of

a few, or favoring [adaptation](#) over prevention, which then only the privileged can access and afford. In order for our political responses to climate change not to further worsen the inequality and harm caused by climate change itself, concern for justice must be at the forefront of the debate.

In your work, you are arguing for a cultural shift toward an “ecological democracy” as the only way to lay the foundations for sustainable prosperity and tackle climate change. What exactly is ecological democracy, and can it co-exist with capitalism?

Democracy comes into the picture for the same reason that responding to climate change is not only — or even primarily — a technical-managerial challenge, but an inherently political matter. Because of the roles of exploitation and marginalisation in how climate change has been both driven and responded to, sustainability can only be achieved once these underlying power dimensions are addressed. Democracy is what challenges and counteracts unequal power relations. For the response to climate change to reach the structural (not just superficial) level, and to not produce new injustice in the process, there first needs to be a shift in *who gets a say* in this discussion — whose voices are heard. Otherwise marginalization will only worsen.

Thus, I understand ecological democracy as a normative vision of an ecologically sustainable as well as democratically legitimate society; and the basis for it is the fact that neither is possible without the other. Without ecological sustainability, there either won't be any society left at some point, or there will be a struggle for mere survival — as opposed to sustainability as a vision of *prosperous* societies, with prosperity implying space for normative aspirations such as legitimacy, freedom and democracy. But likewise, without democratic legitimacy, I argue in my work, there cannot be sustainability, because this very vision can only emerge out of an open, inclusive societal discussion. Unless everyone has equal say in this discussion, without the distortions that result from deception and abuses of power, the vision of sustainability that results stands no chance of actually achieving societal prosperity — let alone a lasting political basis at such a time of radical, unprecedented transformation.

The problem is that democracy is defined and institutionalized in all manner of ways. The political structures commonly associated with the term “democracy” today — that is, liberal democracy — have themselves evolved so as to serve the

capitalist economy and to effectively temper critical political discourses that would challenge this. Hence, insofar as ecological sustainability is not compatible with capitalism, neither is ecological democracy, and so democracy takes on a much deeper meaning in this context. In my work, I call for a form of deliberative democracy: a political culture (that is, *not* just artificially designed institutional innovations such as citizen assemblies) in which there is such a level of critical, inclusive discourse in the public sphere that the unjustified, unequal power relations, the strategic manipulation of discourses, and the bypassing of democracy in areas of economic decision-making characteristic of the current liberal democracies are no longer possible. Only then can a fairer, more genuine and more engaged public discussion about sustainability emerge instead.

Politically and pedagogically speaking, what do you consider to be the best methods or strategies for mobilizing social action to build a movement geared toward ecological democracy?

The first step is information: People need to be well informed about ecological issues such as climate change and their underlying systemic causes. Pedagogically speaking, this is where a culture of critical thinking is vital, as information and public discourses are themselves tied in with the dominant ideology, which warps them in its favor. To escape this, we need political movements — such as [Fridays for Future](#) or [Extinction Rebellion](#) — that not only bring the topic as such to widespread attention, but importantly also provide spaces in which the structural and systemic causes of unsustainability can be critically discussed, and the necessary *anger* at these [causes] thus arises, fueling more radical demands for change. Lastly, we need imagination, creativity and diversity; anything that helps us question the taken-for-granted and think in new ways.

All of these spaces need to be inclusive; social divisions and fear only play into the hands of those with the power to manipulate, and inhibit a hopeful search for new future directions for the society. As I argue in my work on ecological democracy, sustainability in the face of the current threats requires a fundamental *cultural* transformation: not just new policies or technologies, but a shift change in the meanings people attach to the future and to notions such as prosperity — a fundamental new orientation toward what matters, and also what it means to be a citizen in such a world. This can only come from everyone's active engagement, from people's own epiphanies, slow realizations, being confronted with what is

going on in the world at large. Deep cultural change can't be forced. Rather than in leadership by the current elites, I put my hope in the new generation, growing up with a new awareness. In a way, what is needed is a radicalization of the entire public discussion on sustainability — so much critical engagement, within all sorts of inclusive spaces and meeting everyone where they happen to be at the start, that the collective outlook organically shifts over time from a narrower, status quo-compatible activism toward a richness of entirely new perspectives that think beyond the all-encompassing capitalist ideology, to first imagine and then build something altogether new.

Previously published: <https://truthout.org/>

C.J. Polychroniou is a political economist/political scientist who has taught and worked in universities and research centers in Europe and the United States. His main research interests are in European economic integration, globalization, the political economy of the United States and the deconstruction of neoliberalism's politico-economic project. He is a regular contributor to *Truthout* as well as a member of *Truthout's* Public Intellectual Project. He has published several books and his articles have appeared in a variety of journals, magazines, newspapers and popular news websites. Many of his publications have been translated into several foreign languages, including Croatian, French, Greek, Italian, Portuguese, Spanish and Turkish. He is the author of [*Optimism Over Despair: Noam Chomsky On Capitalism, Empire, and Social Change*](#), an anthology of interviews with Chomsky originally published at *Truthout* and collected by Haymarket Books.

Buitenstaander en Bondgenoot ~ De werkbeleving van portiers in de Amsterdamse binnenstad

Foto: Floris Leeuwenberg

“Een portier moet politiemann, diplomaat, rechter, ruige jongen en maatschappelijk werker zijn en bovenal een gentleman.

Van alle mensen is hij de ene keer degene wiens aanwezigheid het dringends noodzakelijkst is en een andere keer de meest ongewenste.”

(Timo, portier)

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Bonger Instituut voor Criminologie van de Universiteit van Amsterdam, in opdracht van stadsdeel Centrum, gemeente Amsterdam - Rozenberg Publishers - ISBN 978 90 3610 253 7 - 2011

Foto's: Floris Leeuwenberg, Amsterdam

www.florisleeuwenberg.com

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door de financiële ondersteuning van Koninklijke Horeca Nederland, Universiteit van Amsterdam

Bonger Instituut voor Criminologie - Postbus 1030 - 1000 BA Amsterdam

Inhoudsopgave

[1. Inleiding](#)

Een beroep vol dynamiek

De portier als boeman

Wantrouwen en kloven dichtten

De portier als buitenstaander

Onderzoeksgebied

Het onderzoek

[2. Negatieve beeldvorming en imagoverbetering](#)

De portier en de mondige burger
Verbeterde samenwerking

3. Amsterdamse portiers

Vroeger
Geen roeping
Steeds meer regels
Korte lontjes en minder slagkracht
Pasjessysteem en softere portiers
Meer indrinken, minder fooi

4. Kerntaken en deurbeleid

Huisregels
Een verzorgd uiterlijk
Geen wapens en drugs

5. Variatie in uitgaanspubliek

De juiste balans
Clanvorming
Lastige groepen
Selectie van bezoekers

6. De deur

Omgang met de eigenaar en goede voorbereiding
De collega's
Het team
Portier spelen of een echte portier zijn

7. Conflictbeheersing

Praten, rustig blijven en onderhandelen
Handelen bij (dreiging van) geweld
Onveilig voelen
Dankbaarheid

8. Portiers en politie

Wel of niet politie inschakelen?
Stroeve samenwerking
Aangiftes aan je broek

Discriminatie versus selectie
Klachtenafhandeling en zelf aangifte doen

[9. Knelpunten en verbeteringen](#)

Beleid en praktijk
Behoefte aan bescherming
Portierspas en de persoon erachter
Aantasting privacy bij aangifte
Meer bevoegdheden
Meer afstemming met de regionale politie
Meer investeren in portiers
Discriminatie
Belangenorganisatie voor portiers?
Portiersoverleg

[Samenvatting en conclusies](#)

Bijlage: Overzicht geïnterviewde portiers

Buitenstaander en Bondgenoot ~ Inleiding

Foto: Floris Leeuwenberg

Donderdag, 26 mei 2011, kwart over een 's nachts. Het uitgaansleven op het Rembrandtplein is nog niet echt op gang gekomen. Als we een rondje lopen begint het licht te miezeren. Nergens rijen bezoekers. De stappers die naar binnen willen kunnen vaak meteen doorlopen. Een knikje naar de portier is voldoende.

De portiers ogen ontspannen. Tijd om met een van hen een praatje te maken. Hij zegt van het nachtleven te houden, maar baalt dat de sfeer ruwer is geworden. Wat hem verbaasd is dat het vaak agressie om niks is. Alsof sommigen onder hoogspanning staan. Portiers zijn goede bliksemafleiders. Een 'nee' wordt al als een aanval gezien. En als je noodgedwongen moet ingrijpen wordt er meteen aangifte gedaan tegen de portier. Hij zegt er af en toe niet meer met zijn verstand bij te kunnen. "Uitgaan doe je toch voor de gezelligheid?" De portier kijkt ietwat mistroostig. Het is nog steeds rustig op het plein. Maar schijn bedriegt, want vijf minuten later is er opeens opschudding in het naastliggende feestcafé. We zien een opgefokte jongen die heel snel door een portier naar de grond wordt gedrukt. "Ophouden nou", zegt de portier. Hij neutraliseert de spartelbewegingen van de jongen die zich blijft verzetten. "Ik heb niets gedaan", brult de jongen. "Ik kom hier al 15 jaar. Waarom word ik dan zo behandeld?" Onze portier is ernaartoe gesneld en belt de horecalijn. Intussen staat er ook een rij bezoekers voor zijn eigen deur, die nu door één portier wordt bemand. Iedereen kijkt naar de twee kronkelende mannen op de stoep. Na zo'n drie minuten arriveren twee agentes. De portier laat de jongen opstaan en draagt hem over. De jongen roept weer dat hij niets heeft gedaan en begint daarop demonstratief zijn zakken als teken van onschuld te legen. "Ik wil aangifte doen!", roept hij een paar keer geëmotioneerd tegen een van de agentes. Deze maant hem te kalmeren en legt uit dat hij op deze manier erg agressief over komt. De jongen luistert niet en gaat onverstoord verder. Er verschijnen nog twee agenten. Net voordat de jongen in de boeien gaat, weet hij zich nog te ontdoen van een witte wikkel, terwijl hij blijft scanderen dat hij onschuldig is. Bij vertrek checkt een agent de omgeving, waarbij zijn oog valt op de wikkel bij de boom. Hij raapt het op en samen met de jongen vertrekken de agenten richting bureau Prinsengracht.

Een beroep vol dynamiek

Het portiersvak zit vol dynamiek. Een rustige situatie kan plotsklaps omslaan in een snelle actie. 'Portier' is de algemene benaming voor wat tegenwoordig ook wel 'gastheer', 'horecabeveiligder' en dergelijke heet. Het metier van portier is in

het afgelopen decennium aanzienlijk veranderd, niet in het minst door nieuwe wetgeving en convenanten tussen gemeente, politie en horeca. In april 1999 trad een nieuwe wet op de particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus in werking. Het beleid van de overheid om portiers op te leiden en voor hun aanstelling te controleren op antecedenten werd gemotiveerd door verschillende incidenten in het begin van de jaren negentig, die gepaard gingen met fysiek geweld. Portiers moesten voortaan in dienst zijn van een horecagelegenheid of van een beveiligingsbedrijf, dat hen weer verhuurt aan de horeca.

Portiers krijgen na het volgen van een cursus en een screening et cetera een officiële portierspas, die om de drie jaar verlengd dient te worden. Zelf heeft de beveiligingsbranche veel geïnvesteerd in de professionalisering van de horecabeveiliging.

Horeca- en deurpersoneel worden in toenemende mate betrokken bij nieuwe gemeentepannen, met als doel de problematiek in de uitgaansgebieden rond toegangscontrole, sfeerbeheer, groepsselectie en veiligheid beter te kunnen beheersen. Portiers en horeca worden vaker uitgenodigd om deel te nemen aan overlegstructuren die in het leven zijn geroepen om de veiligheidsproblematiek in de uitgaansgebieden beter en effectiever aan te kunnen pakken. Door de professionalisering van het gastheerschap wordt tevens verwacht dat het deurpersoneel zich regelmatig laat bijscholen.

De portier als boeman

Er is in Nederland nog weinig concreet onderzoek gedaan naar de werk- en leefwereld van portiers.**[i] [ii] [iii]** Maar zoveel is duidelijk: de wisselwerking tussen praktijk en opleiding is aan verandering onderhevig en blijft voor verbetering vatbaar. In de sfeer van deurregels en de handhaving hiervan in praktijk, zijn toelaatbare en ontoelaatbare selectiemechanismen en selectie op basis van sfeerelementen in de huidige cursussen soms onderbelicht.

De portier neemt, wat sociologen noemen, een 'liminale' positie in. Enerzijds wordt in de samenleving geaccepteerd dat een portier als uitsmijter soms moet ingrijpen en 'zijn handen gebruikt', anderzijds rekent men hem al snel een overschrijding van het 'betamelijke' aan.**[iv]** De discussies hierover vormen een belangrijke graadmeter voor de verschuiving van het denken in de samenleving over de positie van *infamous occupations*.**[v]**

Ondanks de voortschrijdende professionalisering van de beveiligingsbranche, blijven horecabeveiligers voor de buitenwacht geregeld in een kwaad daglicht

staan en kampen ze met negatieve beeldvorming, met de kans op uitvergroting van een karikatuur. Als gevolg hiervan worden portiers al snel als boeman gezien en/of als iemand die discrimineert en hardhandig is (volgens bezoekers), ontactisch is en onzorgvuldig visiteert (volgens politie) of moeilijk te porren is voor nieuwe beleidsplannen (volgens beleidsmakers).

Wantrouwen en kloven dichten

In de beleidsplannen van Amsterdamse stadsdeel Centrum wordt ondermeer gehecht aan onderling vertrouwen tussen de partijen die onontbeerlijk zijn voor een doeltreffende en doortastende samenwerking.**[vi]** De wens is om kloven te dichten en te streven naar een eensgezinde en brede aanpak om de veiligheid te waarborgen. De positie en bevoegdheden van portiers zijn een cruciale factor bij het handhaven van de orde en de aanpak van overlast in de uitgaansgebieden. Tijdens de vooroverleggen tussen de horecabeveiliging, de horeca, politie en stadsdeel Centrum benadrukken alle partijen dat de samenwerking weliswaar is verbeterd, maar dat er nog genoeg obstakels zijn te overwinnen.

De ondersteuning van portiers bij het doen van aangifte van agressie of geweld tegen de portier is bijvoorbeeld een heikel punt, evenals het telkens terugkerende gesteggel rond de dreigende intrekking van de portierspas. Een ander discussiepunt is de inzet van mystery guests door de politie om discriminatie in de horeca aan te tonen.

De portier als buitenstaander

De problematiek rond ordehandhaving, klachtenafhandeling en (discriminatoire) toegangsselectie blijft de gemoederen geregeld bezig blijft houden. Frustraties en onbegrip bij de portiers leiden in praktijk soms tot een moeizame samenwerking tussen portiers, politie, de horeca en het stadsdeel.**[vii]**

In de kern wil dit onderzoek allereerst een beter inzicht geven in de *positie, rol en de werkpraktijk van horecabeveiligers*. Centraal hierbij staat hun eigen perspectief, de denk-, werk- en leefwereld van portiers. Meer specifiek beoogt dit onderzoek ook om *belemmerende en bevorderende factoren* in kaart te brengen die een succesvolle samenwerking met andere belanghebbende partijen blokkeren of juist kunnen stimuleren. Het achterliggende doel van het onderzoek is om bij te dragen aan het dichten van de kloof tussen beleid en praktijk en het soms wederzijdse wantrouwen te verminderen om zodoende een betere basis te hebben voor een eensgezinde en brede aanpak om de veiligheid te waarborgen. Met andere woorden: een betere stroomlijning van beleid door meer efficiëntie en

effectieve samenwerking tussen het stadsdeel, de horeca, beveiligers en de politie. De portier is behalve een 'buitenstaander' net zo goed een 'bondgenoot'.

Onderzoeksgebied

Het uitgaansleven en de hiermee verbonden overlast en onveiligheid in de Amsterdamse binnenstad is voor een aanzienlijk deel geconcentreerd op en rond het Rembrandtplein en het Leidseplein.**[viii]** Er werken naar schatting 60-80 beveiligers op het Rembrandtplein en 100 op het Leidseplein.

Op een doorsnee avond in het weekend op het Rembrandtplein bijvoorbeeld, komen volgens de buurtregisseur ongeveer 15.000 bezoekers die kunnen kiezen uit 200 horecagelegenheden en 10 clubs en discotheken. De Leidse buurt telt naar schatting 150 horecagelegenheden**[ix]**, waarvan bijna een derde avondzaken (33 cafés) en nachtzaken (7 discotheken; 3 feestcafés en 3 nachtclubs). Op het Rembrandtplein zijn op een uitgaansnacht standaard ruim 20 politiemensen actief (inclusief extra politietoezicht vanuit de regio, ofwel RBE) en een drugshond.**[x]** Met ingang van november 2010 zijn op beide pleinen camera's geïnstalleerd. Sinds de herstructurering van het Rembrandtplein beschikt de politie ook over calamiteitenverlichting rond het plein, die standaard om 05:00 uur 's ochtends aanspringt en indien gewenst ook op een eerder tijdstip.

Voorts kan het stadsdeel met behulp van de 'Kwaliteitsmeter veilig uitgaan' nieuwe ontwikkelingen in de uitgaansgebieden op de voet volgen. Sinds enige tijd beschikken de portiers over een horecalijn, waardoor ze in geval van calamiteiten direct de politie kunnen waarschuwen.

Het onderzoek

Tussen december 2010 en mei 2011 hebben we kwalitatief onderzoek gedaan naar de werk- en belevingswereld van portiers. In het weekend voerden we *informele gesprekken* met portiers, uitbaters, bezoekers en politie/buurtregisseurs en deden observaties in en rond uitgaansgelegenheden op het Rembrandtplein en het Leidseplein. De focus lag op de 'deurproblematiek': de handelswijze van portiers, de interactie met bezoekers tijdens de toegangscontrole (toegangsrecht, toe- en uitstroom, publiekselectie, eindcontrole op het vertrekkende publiek) en sfeerbeheer. De informele gesprekken hadden tevens tot doel om portiers te selecteren en te werven voor een diepte-interview.

Na zorgvuldige selectie werden *interviews met portiers* gehouden. Dit gebeurde aan de hand van een topiclijst. Behalve het in kaart brengen van de portiersproblematiek werd gekeken hoe de beroepsgroep de implementatie en

gevolgen van nieuwe, door het centrale stadsdeel en de politie gewenste, maatregelen opvat. Kort gezegd: wat gaat er mis, wat gaat er goed en wat moet verbeterd worden.

Voor de interviews werd een zorgvuldige en in kwalitatieve zin representatieve selectie gemaakt van tien portiers die - verdeeld over de beide uitgaansgebieden - werkzaam zijn bij verschillende typen uitgaansgelegenheden en met voldoende spreiding over publieksgroepen.

Omdat het uitgaansleven een melange is van stappers en groepen, hebben we hier bij de selectie van locaties en portiers rekening mee gehouden. Er zijn zes autochtone, een Surinaamse, een Antilliaanse, een Koerdische en een Marokkaanse portier geïnterviewd. Een deel van de interviews vond plaats voorafgaand aan de avond/nacht dat de portier moest werken. Alle interviews zijn op band opgenomen en duurden één tot drie uur. Brian (29 jaar) is de jongste portier en Fela (49 jaar) de meest ervaren en oudste. Ten behoeve van de anonimiteit zijn de namen van de portiers in dit rapport niet hun echte namen.

Noten

- i.** Triesscheijn, S. & Maris, C. (2005) Tussen doorbitches en uitsmijters. Rotterdam: RADAR, Rotterdam Discriminatie Actie Raad.
- ii.** Doorn, R. (2002) Een goede portier is een goede acteur. Een uitspraak over het beleid van de centrale overheid betreffende horecaportiers na de bestudering van hun taken en de wijze waarop ze met bezoekers interacteren. Doctoraalscriptie Culturele Antropologie, Universiteit van Amsterdam.
- iii.** Ten Voorde, H. & Gemert, F. van (2008) Van ingehuurde vuisten tot beroepsgroep; Een etnografisch onderzoek naar portiers in een Nederlandse stad. Tijdschrift voor Criminologie, 50(4), p. 372-383.
- iv.** Doorn, R. (2002) Een goede portier is een goede acteur. Een uitspraak over het beleid van de centrale overheid betreffende horecaportiers na de bestudering van hun taken en de wijze waarop ze met bezoekers interacteren. Doctoraalscriptie Culturele Antropologie, Universiteit van Amsterdam.
- v.** Blok, A (2001) Infamous Occupations. In: A. Blok (ed.) Honour and Violence, p. 44-68. Cambridge: Polity Press.
- vi.** Onder andere: Actieplan Veilig Uitgaan Rembrandtplein en Leidseplein (2009), Plan van aanpak: Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan Rembrandtplein e.o. (2010), Gemeente Amsterdam Stadsdeel Centrum.
- vii.** Het stadsdeel signaleerde tijdens een portiersoverleg (in zomer 2010) dat er nogal wat frustraties leven en die mogelijke drempels vormen bij een meer

efficiënte en effectieve samenwerking.

viii. Daarnaast ook in het Wallengebied, met zo'n 40 beveiligers. Vanwege het voor dit onderzoek beschikbare budget wordt dit gebied buiten beschouwing gelaten.

ix. Hiertoe worden ook coffeeshops en foodzaken (snackbars, broodjeszaken et cetera) gerekend.

x. Op een doorsnee avond in het weekend worden gemiddeld 12 aanhoudingen verricht (ongeveer 50% van de stappers is afkomstig van buiten Amsterdam) waarvan 10 onder invloed alcohol en/of drugs.

Buitenstaander en Bondgenoot ~ Negatieve beeldvorming in imagoverbetering

Foto: Floris
Leeuwenberg

Zonder uitzondering balen portiers in de twee uitgaansgebieden soms van de negatieve beeldvorming over hun vak. Veel kwalificaties berusten op vooroordelen - en ze komen allemaal voorbij tijdens ons veldwerk. Portiers worden betiteld als 'fout', 'anabolen spuiters', 'ongeleterde imbecielen', 'criminelen', 'valse kickboksers', 'ongevoelige klootzakken', 'domme kleerkasten', 'machtswellustelingen' en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Portiers hebben kortom een flink imagoprobleem. Deze negatieve beeldvorming leeft niet alleen onder veel stappers in het uitgaansleven, maar wordt ook geregeld in de media geventileerd.

Gezagsdragers en beleidsambtenaren die dicht bij de deurproblematiek staan, weten vaak beter. Maar zelfs in deze kringen bespeuren portiers soms stigmatiserende reflexen als het over hun werk gaat. Geen van de geïnterviewde portiers zegt de illusie te hebben dat de heersende negatieve beeldvorming na dit (bescheiden) onderzoek drastisch zal veranderen.

Maar wat ze wel hopen, is dat de partijen waar portiers beroepsmatig mee worden geconfronteerd (o.a. gezagsdragers, horeca-eigenaren, ambulancepersoneel, bestuurders, agenten en stapvolk) meer inzicht krijgen in de deurproblematiek zoals zij dit beleven. Sjors weet dat er veel over zijn vakbroeders wordt beweerd, maar twee dingen wil hij wel kwijt alvorens we hem interviewen. Niets is alleen zwart of wit in de portierswereld. En portiers zijn net als andere burgers gewoon mensen, maar ze mogen wel de klappen opvangen. En wat ook nog wel eens over het hoofd wordt gezien, is dat portiers zich soms ook maatschappelijk werker en hulpverlener voelen.

De portier en de mondige burger

Portiers bemerken vaak als eerste de veranderende mores in het uitgaansleven. Ze voelen zich niet zelden een soort 'schietschijf'. Het uitgaansleven op de twee pleinen is hectischer geworden. En meer massa betekent ook meer druk op de deur. De oudgedienden vinden dat burgers vooral in de breedte een stuk mondiger zijn geworden, maar niet per se beleefder. Portiers hebben vaak het gevoel dat ze het nooit goed kunnen doen. Of ze grijpen te snel in, treden te hard op, discrimineren bij voortduring of gooien hun kont tegen de krib als ze (alweer) een cursus moeten doen. Door allerlei nieuwe wet- en regelgeving vinden ze dat het portierswerk complexer is geworden. Toch willen ze niet zitten meesmuilen. Portier zijn is ook een avontuurlijk en spannend beroep en soms op het randje volgens Timo: "Want op de rand van de afgrond is het uitzicht het mooist."

Verbeterde samenwerking

Als we portiers vragen wat er beter kan in de samenwerking met andere partijen, dan horen we bijna steevast dat beleidsmakers vaak geen flauw benul hebben van de deurpraktijk. De ambtenaren en bestuurders die mooie plannen en antidiscriminatieprogramma's bedenken, zouden voor de aardigheid eens een nachtje aan de deur moeten staan. "En dan niet met een agent erbij! Misschien dat er op het stadhuis dan wat meer begrip komt voor ons werk."

Toch moeten portiers - zij het soms schoorvoetend - toegeven dat er de laatste jaren ook progressie is geboekt. De samenwerking met politie op de beide pleinen is verbeterd en er wordt meer intensief gepraat over de deurproblematiek. Er blijven evenwel genoeg punten over die hen dwars zitten.